T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

40. HADİS

ALLAH'IN SEVDİĞİ VE SEVMEDİĞİ ÜÇ ŞEY

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

« إِنَّ اللهَ تَعَالَى يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا، وَيَكْرَهُ لَكُمْ ثَلَاثًا:

فَيَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ ، وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ، وَيَكْرَهُ لَكُمْ: قِيلَ وَقَالَ ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz Allah Teâlâ sizin için üç şeyden hoşnut olur, üç şeyden de hoşlanmaz. Sizin sadece kendisine ibadet etmenizden, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızdan ve Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp tefrikaya düşmemenizden hoşlanır. Dedikodu yapmanızdan, çok (gereksiz) sual sormanızdan ve malı telef etmenizden de hoşlanmaz."[40]

Açıklamalar

Allah'ın rızâsından, hoşnut olmasından maksat, O'nun emirlerini yerine getiren, yasaklarından kaçınan kullarına verdiği mükâfat ve sevaptır. Allah'ın rızâ göstermemesinden, hoşnut olmamasından, kızmasından maksat ise; yasaklarına uyulmaması sebebiyle kula yazdığı günah ve bunun karşılığında kişinin göreceği cezâdır.

40 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No:1785 (Müslim, Akdiye 10. Ayrıca bk. Mâlik, Muvatta', Kelâm 20; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 327, 360, 367)

Açıklamalar

İbadet, kulluk demektir. Cenâb-ı Hakk'ın bütün mahlûkâtından üstün yarattığı insandan istediği ilk şey, Allah'ı bilip tanıması, O'na kulluk bilincine sahip olması ve sadece O'na ibadet etmesidir. İmanın ve İslâm'ın temel şartı, tevhid inancına sahip olmak ve ibadet edilecek yegâne mâbud olarak Allah'ı tanımaktır. İbadet, yani kulluk tabiri, sadece kişinin yapmakla mükellef olduğu belirli ibadetleri kapsamaz; bunun aksine, onun bütün hayatını Allah'ın emir ve yasakları doğrultusunda düzenlemesi anlamına gelir. Farz kılınmış olan ibadetlerin gayesi, kişiyi bu hedefe ulaştırmaktır. Bu gerçeği kavrayan kimsenin hayatının her anı kulluktan ibarettir. Tevhidi kavrayan, Allah'ı bilen, meşhur ve yaygın ifadesiyle mârifetullaha ulaşan ve Allah'a kul olma şuuruna sahip olan bir insanın şirke düşmesi, gizli veya açık şekilde Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşması düşünülemez. Allah'a şirk koşan kimse, tevhid inancından uzaklaşmış ve Rabbi ile bağını koparmış olur. Çünkü tevhid ile şirk aynı kalpte birleşmez.

Allah'ın ipine sarılmaktan maksat, Allah'a verdiği sözde durmak, O'nun Kitab'ı olan Kur'an'a ve yegâne hak din olan İslâm'a sarılmaktır. Kur'an'a sarılan Cenâb-ı Hakk'ın emir ve yasakları doğrultusunda bir yola girmiş olur ki, bu yol sırât-ı müstakîmdir. Allah'ın Kitab'ı ve Resûlü'nün Sünnet'i bu en doğru yolun yegâne ve şaşmaz rehberidir. Müslümanların yaşadığı tefrikalar, Kur'an ve Sünnet'ten, İslâm'dan kaynaklanmaz. Çünkü İslam, tefrikanın değil tevhîdin, birlik ve beraberliğin kaynağıdır. Ümmetin düştüğü tefrikaların kaynağı, Kur'an ve Sünnet dışı düşünce ve yönelişlerdir. İslâm tarihi boyunca ümmetin içinde görülen sapmaların, düşülen tefrikaların sebepleri İslâm'dan uzaklaşma, bilerek ya da bilmeyerek düşmanın oyununa gelmedir. Bundan kurtulmanın çaresi de Kur'an ve Sünnet'e yönelmektir.

Allah'ın rızasına uygun olmayan işler, O'nun hoşnut olmadığı şeyler de vardır. Bunlardan biri, dedikodudur. Dedikodu, kişinin kendisi içinde olmadığı halde başkalarının yapıp ettiklerini, hiç kimseye faydası olmayan sözleri, gereksiz ve lüzumsuz konuşmaları tekrarlayıp durmaktır. Falan şöyle demiş, filan ona şu karşılığı vermiş şeklindeki faydasız konuşmaların tekrarının kişiye ve topluma kazandıracağı bir şey yoktur. "Her duyduğunu söylemek kişiye yalan olarak yeter" (Bagavî, Şerhu's-sünne, XIV, 319) hadisi de konumuza ışık tutar. Bu çeşit davranışlar günah, kin, nefret, huzursuzluk, sevgizsizlik getirir.

Allah'ın hoşlanmadığı bir başka şey de lüzumsuz yere çok soru sormak-

Açıklamalar

tır. Aslında faydalı soru ilme katkı sağlar; Kur'ân-ı Kerîm "Bilmediğiniz şeyleri ehl-i ilimden sorunuz" [Nahl sûresi (16), 43] der. Fakat faydasız sualler hem kendisine soru sorulanı rahatsız eder hem de insanları gereksiz ve lüzumsuz şeylerle uğraşmaya sevkeder. Peygamber Efendimiz de "Benim size bıraktığım hususlarda, siz de beni kendi halime bırakınız" (Buhârî, İ'tisâm 2; Müslim, Fezâil 130) buyurarak, daha önceki ümmetlerin helâk oluş sebeplerinden birinin de peygamberlerine çok soru sormaları olduğunu belirtmiştir.

Peygamber Efendimiz'in bildirdiğine göre, Allah'ın razı ve hoşnut olmayacağı üçüncü husus malı telef etmektir. Malı telef etmek, onu israf etmek, Allah'ın hoşlanmayacağı şekilde ve hoşlanmadığı yerde, dinin meşru kabul etmediği tarzda kullanmaktır. İslâm'ın kabul ettiği temel prensip, mal ve para, helâl yollardan kazanılıp yine helâl yerlere harcanmalıdır.

Mal ve paraya bir kutsallık izafe edilmesi veya en üstün değer gibi algılanması İslâm nazarında asla makbul sayılmaz. Malını telef edenler ve israf yoluna girenler Allah'ın kendilerine vermiş olduğu nimete nankörlük etmiş sayılırlar. Böyleleri bir müddet sonra başkalarına muhtaç hale gelebilirler. Çünkü dünya malı kişi için bir imtihan vesilesidir. Allah'ın verdiği her nimeti yerli yerinde kullanmak gerektiğini, o nimeti veren Rabbimiz Kur'ân-ı Kerîm'de kullarına öğretmiştir. Her nimet gibi mal ve mülk de helâl veya haram yolda harcanabilir. Mallarını helâl yollara sarfedenler, büyük sevap kazanır, onu âhiret azığı haline getirmiş olurlar; haram yollarda tüketenler ise günah kazanır, âhiretlerini de perişan ederler. Harcamanın ölçüsü de Kur'an'da bize bildirilmiş olup, "Onlar mallarını harcadıkları zaman israf etmezler; cimrilik de göstermezler. İkisi arasında orta bir yol tutarlar" buyurulur [Furkân sûresi (25), 67].

Hadisten Öğrendiklerimiz

1 Şu üç davranıştan Allah razı ve hoşnut olur:
* Allah Teâlâ'yı hakkıyla bilip, tanıyıp sadece O'na kulluk ve ibadet edilmesinden;
* Allah Teâlâ'ya hiçbir şeyin ortak koşulmamasından;
* Allah'ın ipi olan Kur'an'a ve İslâm'a sımsıkı sarılıp tefrikaya düşülmemesinden.

2. Şu üç çirkin davranıştan da Allah razı ve hoşnut olmaz:
* Kişinin dinine ve dünyasına fayda sağlamayan dedikodudan;
* Lüzumsuz ve gereksiz yere çok soru sormaktan;
* Malını harvurup harman savurarak, telef etmek ve israfa dalmaktan.